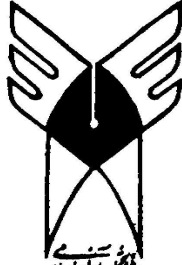

صلاة الاضلاع

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی ، گروه جغرافیا

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش جغرافیا و برنامه ریزی شهری

عنوان :

ساماندهی مبلمان شهری بخش مرکزی شهر سبزوار

استاد راهنما :

دکتر اکبر پرهیزکار

استاد مشاور :

دکتر محمد سلمانی مقدم

پژوهشگر :

زهرا بیهقی

زمستان ۱۳۸۹

تقدیم به مهربان فرشتگانی که:

لحظات ناب باور بودن، لذت و غرور دانستن ، جسارت خواستن ، عظمت رسیدن و تمام تجربه های یکتا و زیبای زندگیم مدیون حضور سبز آنهاست.

تقدیم به :

محبت های بی دریغ پدرم

فداکاری و صبر مادرم

و دلسوزی های برادرم

تقدیر و تشکر

پس از حمد و سپاس خداوند متعال، بر خود لازم می‌دانم از کلیه کسانی که به طرق مختلف در تهیه و تدوین این پژوهش و امور مربوط به آن مرا یاری نموده‌اند، تقدیر و تشکر کنم. از استاد فهیم و بزرگوار «جناب آقای دکتر اکبر پرهیزگار» استاد راهنما که با استمداد و استعانت از راهنمایی‌های عالمانه و دلسوزانه‌شان مهارت‌هایی را کسب کردم، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از استاد ارجمند و گرامی «جناب آقای دکتر محمد سلمانی مقدم» استاد مشاور، که در تمام مراحل انجام کار، صبورانه و دلسوزانه راهنمایی‌های ارزنده‌شان را در اختیار اینجانب قرار دادند، تقدیر و تشکر می‌کنم.

از استاد پیشکسوت و محترم «جناب آقای دکتر علی نوری کرمانی» استاد داور، کمال تشکر را دارم.

از خانواده ام و خواهرانم که در این مسیر مرا حامی و پشتیبان بودند.

از کلیه دوستان و عزیزانی که به هر نحوی در انجام این تحقیق مساعدت نمودند، کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم و توفیقات همه آن بزرگواران را از حضرت باری تعالی مسئلت می‌نمایم.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **زهرا بیهقی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۵۰۸۵۷۰۰ در رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری که در تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۷ از پایان نامه خود تحت عنوان: "ساماندهی مبلمان شهری بخش مرکزی شهر سبزوار" با کسب نمره ۱۸/۵۰ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: **زهرا بیهقی**
تاریخ و امضاء: **۱۳۹۰/۰۴/۰۹**

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۷

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم زهرا بیهقی از پایان نامه خود
دفاع نموده و با نمره ۱۸/۵۰ بحروف هجده و پنجاه صدم و با
درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

~~امضای استاد راهنما~~

چکیده

مقدمه

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	۱-۱- بیان مسئله
۳	۲-۱- اهداف تحقیق
۳	۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق
۴	۴-۱- سوالات تحقیق
۴	۵-۱- فرضیات تحقیق
۴	۶-۱- پیشینه تحقیق
۵	۷-۱- قلمرو تحقیق
۶	۸-۱- مراحل انجام کار و روش تحقیق
۶	۹-۱- محدودیت های تحقیق

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق (تعاریف و مفاهیم)

۸	۱-۲- مقدمه
۹	۲-۲- سیر تاریخی مبلمان شهری
۱۲	۳-۲- خیابان و شهر در انقلاب صنعتی و پس از آن
۱۳	۴-۲- فضاهای شهری و اهمیتشان
۱۴	۵-۲- مبلمان شهری
۱۵	۶-۲- طراحی مبلمان برای خیابان
۱۵	۱-۶-۲- مبلمان با کاربری تفریحی- رفاهی
۱۷	۲-۶-۲- مبلمان با کاربری زیباسازی
۲۳	۳-۶-۲- مبلمان با کاربری خدماتی
۲۹	۴-۶-۲- مبلمان با کاربری ترددی و ارتباطی
۳۸	۷-۲- معیارهای کلی در طراحی فضاها و مبلمان شهری
۳۸	۱-۷-۲- معیارهای فیزیکی
۴۱	۲-۷-۲- معیارهای غیر فیزیکی
۴۳	۸-۲- مکانیابی و استقرار مبلمان در شهر
۴۴	۹-۲- سیمای شهر
۴۶	۱۰-۲- طراحی مبلمان برای خیابان
۴۶	۱۱-۲- تاثیر رنگ در طراحی
۴۷	۱۲-۲- معیارهای رنگ آمیزی مبلمان شهری

فصل سوم: ویژگی های جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

۴۹	مقدمه
۵۰	۱-۳- ویژگی های جغرافیایی طبیعی
۵۰	۱-۱-۳- موقع جغرافیایی، حدود و وسعت شهرستان سبزوار
۵۶	۲-۱-۳- توپوگرافی
۵۶	۳-۱-۳- اقلیم
۵۸	۴-۱-۳- زمین شناسی و خصوصیات تکنیکی منطقه

۶۰ ۳-۱-۵- منابع آب
۶۲ ۳-۱-۶- خاک شناسی
۶۴ ۳-۱-۷- شاخص های اقلیمی منطقه
۶۶ ۳-۱-۷-۲- نمودار های اقلیمی
۶۸ ۳-۱-۷-۳- تاثیر اقلیم در ساخت و بافت شهر
۷۱ ۳-۲- ویژگی های جمعیتی و اجتماعی و تاریخی
۷۱ ۳-۲-۱- میزان جمعیت و پراکندگی آن در شهرستان سبزوار
 ۳-۲-۲- پیش بینی جمعیت شهر سبزوار برای سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ با استفاده از مدل رشد نهایی
۷۳ ۳-۲-۳- تراکم و حوه توزیع آن در شهر سبزوار
۷۴ ۳-۲-۴- ساختار سنی و جنسی جمعیت سبزوار
۷۶ ۳-۲-۵- ویژگی مهاجرت در شهر سبزوار
۸۰ ۳-۲-۶- وضعیت سواد و آموزش در شهر سبزوار
۸۲ ۳-۲-۷- مشخصات جمعیتی بافت مرکزی
۸۳ ۳-۲-۸- ساختار سنی و جنسی فعالیت جمعیت بافت مرکزی سبزوار
۸۵ ۳-۲-۹- وضعیت مهاجرت در بافت مرکزی
۸۷ ۳-۲-۱۰- پیشینه تاریخی شهر سبزوار
۹۶ ۳-۳- ویژگی های اقتصادی
۹۸ ۳-۳-۱- ساختار اقتصادی و کارکردهای شهر سبزوار
۹۸ ۳-۳-۲- تعیین پایه اقتصادی شهر سبزوار
۱۰۱ ۳-۳-۳- ویژگی های اقتصادی جمعیت بافت مرکزی
۱۰۳ ۳-۳-۴- جمعیت فعال و غیر فعال بافت مرکزی
۱۰۴ ۳-۴- ویژگی های کالبدی و فضایی
۱۰۴ ۳-۴-۱- بررسی و تعیین محدوده بافت مرکزی شهر سبزوار
۱۰۵ ۳-۴-۲- کاربری اراضی وضع موجود
۱۰۷ ۳-۴-۳- کاربری های پیشنهادی
۱۰۸ ۳-۴-۴- الگوی پراکندگی مراکز فعالیتی در محدوده بافت مرکزی
۱۰۸ ۳-۴-۵- چگونگی پراکنش جمعیت در محدوده مطالعاتی
۱۱۰ ۳-۴-۶- اقشار اجتماعی ساکن در محدوده مطالعاتی
۱۱۱ ۳-۴-۷- تاثیرات اجتماعی بافت مرکزی بر حوزه پیرامون و کل شهر
۱۱۴ ۳-۴-۸- میزان جمعیت موجود
	فصل چهارم: تحلیل و ارزیابی محدوده مورد مطالعه
۱۱۵ ۴-۱- ویژگی کلی محدوده مورد مطالعه
۱۱۹ ۴-۲- شناسنامه مبلمان شهری محدوده مورد مطالعه
۱۲۰ ۴-۳- بررسی و سنجش خصوصیات عناصر مبلمان محدوده مورد
۱۲۰ ۴-۳-۱- سطل زباله
۱۲۱ ۴-۳-۲- صندوق پست
۱۲۳ ۴-۳-۳- کیوسک تلفن
۱۲۵ ۴-۳-۴- تابلوآسامی معابر راهنمایی و رانندگی
۱۲۷ ۴-۳-۵- آبخوری
۱۲۹ ۴-۳-۶- باجه

۱۳۱ ایستگاه اتوبوس ۷-۳-۴
۱۳۳ ستون تبلیغاتی ۸-۳-۴
۱۳۵ تیر برق و تیر روشنایی ۹-۳-۴
۱۳۶ تندیس و مجسمه ۱۰-۳-۴
۱۳۷ آب نما و فواره ۱۱-۳-۴
۱۳۸ صندوق صدقات ۱۲-۳-۴
۱۳۸ کفپوش ۱۳-۳-۴
۱۳۹ پست مخابرات و پست برق ۱۴-۳-۴
۱۴۱ نیمکت و صندلی ۱۵-۳-۴
۱۴۲ جمع بندی ۱۶-۳-۴

فصل پنجم: جمع بندی و نتایج، آزمون فرضیات و ارائه پیشنهادات

۱۴۴ جمع بندی و نتیجه گیری ۱-۵
۱۴۶ آزمون فرضیات ۲-۵
۱۴۷ ارائه پیشنهادات ۳-۵
۱۴۹ فهرست منابع و ماخذ
۱۵۳ پیوست ها

چکیده به زبان انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۱-۳): بخش ها، مراکز و دهستانهای شهرستان سبزوار	۵۵
جدول (۲-۳): جمعیت و مشخصات آن در شهرستان سبزوار (۸۵-۱۳۴۵)	۷۱
جدول (۳-۳): تحولات تراکم نسبی جمعیت شهرستان سبزوار طی دهه (۱۳۸۵-۱۳۷۵)	۷۲
جدول (۴-۳): مشخصات نواحی شهری سبزوار بر حسب تقسیمات شش گانه سال ۱۳۷۳	۷۵
جدول (۵-۳): درصد گروههای سنی عمده نسبت به کل جمعیت شهر سبزوار در سالهای ۸۵ تا ۳۵	۷۶
جدول (۶-۳): توزیع و ترکیب سنی و جنسی جمعیت سبزوار به تفکیک مرد و زن در سال ۱۳۸۵	۷۸
جدول (۷-۳): نسبت جنسی جمعیت شهر سبزوار طی سالهای ۸۵ تا ۳۵	۷۹
جدول (۸-۳): حجم و جمعیت غیر بومی در شهر سبزوار	۸۰
جدول (۹-۳): جمعیت ۶ ساله و بیشتر بر حسب جنس، سن، وضع سکونت به تفکیک استان و شهرستان در سال ۱۳۸۵	۸۳
جدول (۱۰-۳): درصد گروههای سنی عمده در بافت مرکزی شهر سبزوار در سالهای ۷۵ و ۶۵	۸۵
جدول (۱۱-۳): مقایسه نسبت جنسی در بافت مرکزی در مقایسه با کل شهر در سالهای ۷۵ و ۶۵	۸۶
جدول (۱۲-۳): منشا استانی مهاجران وارد شده به بافت مرکزی سبزوار در سال ۱۳۸۲	۸۷
جدول (۱۳-۳): توزیع فضایی جمعیت در بافت مرکزی در سالهای ۶۵ و ۷۵ و ۸۵	۹۰
جدول (۱۴-۳): مقایسه درصد باسوادی شهر سبزوار و بافت مرکزی ۶۵ و ۷۵ و ۸۵	۹۲
جدول (۱۵-۳): درصد باسوادی در قطعات (محلات) بافت مرکزی سبزوار در سالهای ۶۵ و ۷۵	۹۳
جدول (۱۶-۳): تعداد و درصد شاغلین در زیر بخش های خدمات و بازرگانی سبزوار در سال ۱۳۷۵	۱۰۰
جدول (۱۷-۳): تعداد و درصد شاغلین در بخش های صنعت و معدن و ساختمان سبزوار در سال ۱۳۷۵	۱۰۱
جدول (۱۸-۳): مقایسه وضعیت اشتغال در بافت مرکزی سبزوار به تفکیک قطعات در سالهای ۷۵ و ۶۵	۱۰۲
جدول (۱۹-۳): مقایسه جمعیت فعال در بافت مرکزی و شهر سبزوار در سالهای ۶۵ و ۷۵	۱۰۳
جدول (۲۰-۳): سطوح کاربری ها به تفکیک محلات در بافت مرکزی شهر سبزوار	۱۰۶
جدول (۲۱-۳): سطوح پیشنهادی طرح تفصیلی بافت مرکزی شهر سبزوار	۱۰۷
جدول (۲۲-۳): جمعیت ناحیه ۳ (بافت مرکزی) به تفکیک محلات در سال ۱۳۸۲	۱۰۹
جدول (۲۳-۳): برآورد جمعیت طرح تفصیلی در سال ۱۳۸۶	۱۱۲

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۱۲۱	تصویر (۱-۴) سطل زباله:
۱۲۲	تصویر (۲-۴) صندوق پست:
۱۲۴	تصویر (۳-۴) کیوسک تلفن:
۱۲۶	تصویر (۴-۴) تابلو اسامی معابر و راهنمایی و رانندگی:
۱۲۸	تصویر (۵-۴) آبخوری:
۱۳۰	تصویر (۶-۴) باجه
۱۳۲	تصویر (۷-۴) ایستگاه اتوبوس:
۱۳۴	تصویر (۸-۴) ستون تبلیغاتی:
۱۳۵	تصویر (۹-۴) تیر برق و تیرروشنایی:
۱۳۷	تصویر (۱۰-۴) صندوق صدقات:
۱۳۸	تصویر (۱۱-۴) کفپوش:
۱۴۰	تصویر (۱۲-۴) پست مخابرات و پست برق:

فهرست نقشه ها

صفحه	عنوان
۵۱	نقشه موقعیت خراسان رضوی
۵۳	نقشه موقعیت شهر سبزوار
۵۴	نقشه خیابان های شهر سبزوار
۱۱۷	نقشه محدوده مورد مطالعه خیابان کاشفی
۱۱۸	نقشه کلی پراکنش مبلمان شهری خیابان کاشفی

چکیده

شهرها پدیده ای جدایی ناپذیر از زندگی انسان بوده که هر از چندگاهی به آن بی توجهی و حتی ستم شده است در چنین محیط پیچیده ای که در اثر ساخت و ساز و دخل و تصرف انسانی بوجود می آید، عوامل محیطی و فرهنگی و غیره از ضروری ترین عواملی هستند که ارتباط انسان و محیط طبیعی را برقرار ساخته و نیاز حیاتی بشر را برای بهره گیری از محیط فراهم می نمایند. تجهیزات مورد استفاده در خیابانهای شهری یا اصطلاحاً مبلمان شهری، از اجزای ضروری و جدایی ناپذیر جوامع به شمار می روند و در سالیان اخیر تعداد و تنوع آنها افزایش چشمگیری داشته است این تجهیزات در صورتی که بادر نظر گرفتن فاکتورهای هر ناحیه طراحی شوند، می توانند علاوه بر کاربرد اصلی خود، موجب حفظ هویت ویژه هر ناحیه شوند و به شهر انسجام و یکپارچگی بخشند.

در فضاهای میان ساختمان ها و بناها عناصر مکملی نیاز است تا زندگی شهری را سامان بخشد، تجهیزاتی که همچون اثاث یک خانه امکان زندگی در فضای محصور میان سنگ و بتن و شیشه را فراهم می سازد و تنها یک وسیله برای در اختیار گذاشتن تمام اینها در دست است: امکانات مناسب شهری.

نظام مند ساختن این اجزا و ضابطه مند کردن ابعاد، شکل، محل نصب آنها از جمله اقداماتی است که می تواند منظر شهری را شکل زیبا ببخشد و تاثیر مطلوبی بر بیننده برجا گذارد. پژوهش حاضر سعی دارد که به ساماندهی مبلمان بخش مرکزی شهر سبزوار با تاکید بر خیابان کاشفی بپردازد. برای رسیدن به این مهم از بررسی های میدانی، اسنادی، نقشه ها و عکس ها سود برده است. بررسی تطبیقی استانداردهای رایج مبلمان شهری با وضع موجود نیز از دیگر بخش های این پژوهش است. نتایج بدست آمده از این بررسی نشان می دهد که وضعیت مبلمان شهری موجود در محدوده مورد مطالعه با استانداردهای رایج تفاوت فاحشی را چه از نظر ساخت و طراحی و مکانیابی دیده می شود و تقریباً هیچ نظارتی از طرف سازمانهای مسئول در این زمینه صورت نمی گیرد.

مقدمه

در یک قرن اخیر با رشد روزافزون شهرنشینی و با توجه به پیامدهایی که صنعت و مدرنیزاسیون در زندگی شهری به همراه داشته است، شاهد از بین رفتن بسیاری از فضاهای ارزشمند شهری و شکل گیری شتاب زده و نسنجیده فضاهای عمومی کنونی در شهرها بوده ایم.

شهر مدرن شامل جامعه، کالبد و مدیریت شهر به صورت تعامل با سایر عناصر، سیستمی درونگرا با کسب مشروعیت از مردم است، رابطه متقابل بین جامعه و مدیریت شهر و کالبد شهر، ارزش ها و گرایش های مختلف متأثر از همگرایی اجتماعی است و نوع تفاهم، تغییر ارزش ها و گرایش ها در جامعه شهری به صورت آرام و خود جوش در بلند مدت اتفاق

می افتد. در شهر ایده ال حقوق و تکالیف در یک مجموعه قرار دارند و شهروند با انجام تکالیف خود مطالبه ی حقوق می نماید.

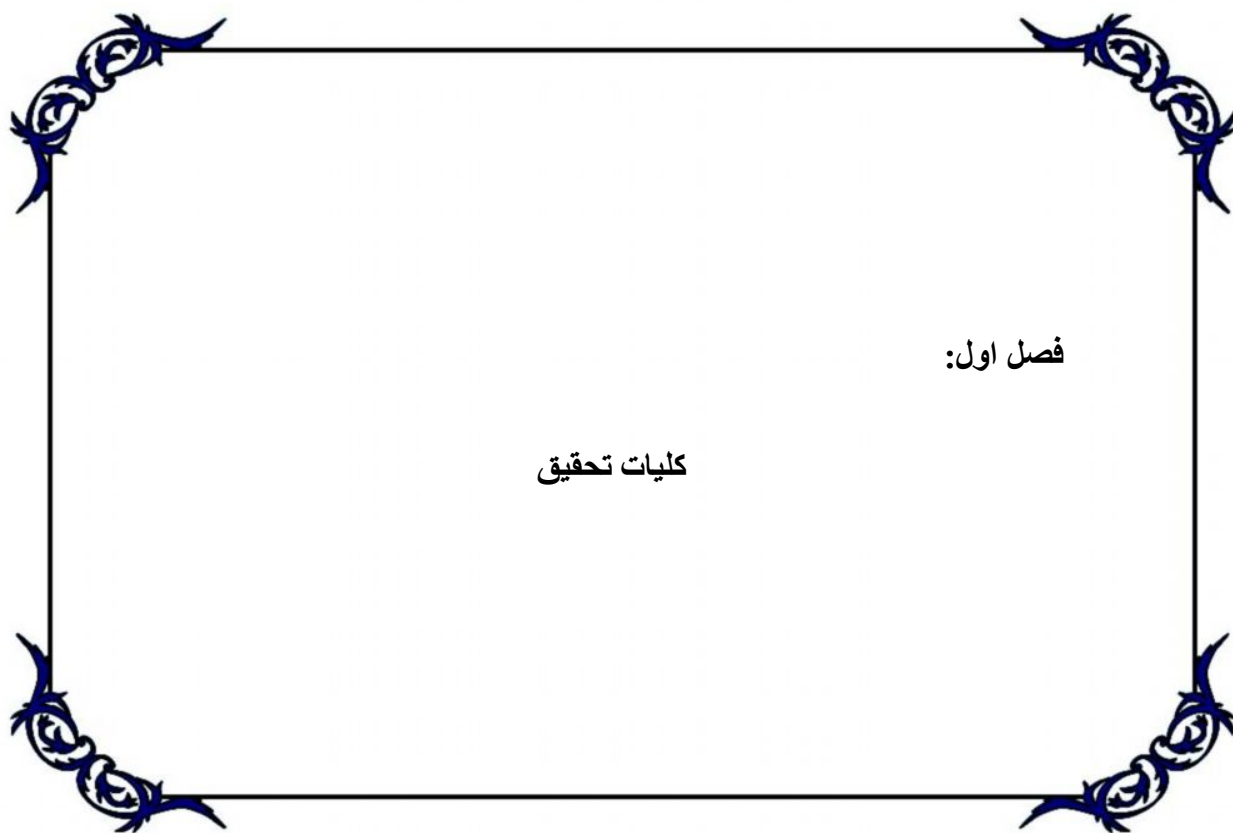
رابطه شهر و شهروند دو سویه است، انسان ها شهرها را میسازند و شرایط شهرها در زندگی آنها تاثیر قاطع و انکار ناپذیر دارند. اصلاح ساختار شهری و بهینه کردن شهرنشینی به اصلاح و بهینه کردن این رابطه نیاز دارد.

مدیریت شهری سازماندهی و ساماندهی این ارتباط را بر عهده دارد و می یابد تمامی جوانب موضوع را مدنظر داشته و با دقت بررسی نمایند. شهر پدیده ای چند بعدی و پیچیده است و قدر مسلم آن که قبل از ساخته شدن و توسعه می بایستی یک ایده ذهنی به عنوان پایه و بنیاد فکری برای خود داشته باشد. الزام دستیابی به شهر ایده ال تلاش عظیم می طلبد.

فضای شهری در شهرهای امروزی فقط به مسیر عبور و مرور تبدیل شده اند کمتر در ابعاد اجتماعی پاسخگو به نیازهای انسان امروزی اند و در این میان فضاهایی که باعث رضایت خاطر انسان شوند حذف شده اند. بدون شک با توجه به نقش مهمی که فضاهای عمومی و شهری در جامعه انسانی بازی می کنند و با توجه به کارکرد مطلوبی که فضاهای مذکور در تامین سلامت همگانی و رفاه اجتماعی و پیشبرد اهداف فرهنگی و آموزشی دارند تجدید و احیای فضاهای ارزشمند شهری و خلق فضای مطلوب، لزوم خلق مکانی را مطرح می سازند که در آن افراد در تعامل با یکدیگر و جامعه قرار می گیرند تا به تثبیت جایگاه اجتماعی خود بپردازند. در زندگی شهری امروز، به ندرت می توان کسی را یافت که به طریقی با مبلمان شهری سر و کار نداشته باشد، مبلمان شهری بخش زیادی از فعالیت در شهر را سامان میدهد و موجب بالا رفتن کیفیت استفاده شهروندان از خیابان، میدان، پارک و عرصه های دیگر شهری می شود.

عمده ترین ویژگی مبلمان شهری کاربری عمومی است. این دسته از محصولات بیش از هر چیز با عموم مردم ارتباط مستقیم دارد و بدین سبب موضوع طراحی، ساخت و نصب آن ها به مطالعات عمیق و دقیقی نیازمند است.

پایان نامه حاضر در ۵ فصل بدین شرح گردآوری شده است. در فصل اول کلیات طرح بیان شده است. در فصل دوم به مبانی نظری و تعاریف اشاره شده است. در فصل سوم به معرفی منطقه، محدوده مورد مطالعه و عناصر موجود در آن می پردازیم. در فصل چهارم به بررسی و تحلیل وضع موجود و مطابقت با معیارها و استانداردهای رایج پرداخته و سرانجام در فصل پنجم نتیجه گیری، آزمون فرضیات و ارائه پیشنهادات پرداخته ایم.

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-۱ بیان مسئله تحقیق

دیرزمانی است که بستر شهرها بخصوص کلان شهرها پاسخگویی نیاز ساکنان خود نمی باشد و شدت فعالیت های شهری شرایط بسیار سختی را برای شهروندان بوجود آورده است. اجزای کالبد شهرهای امروزی با سرعت حرکت انسانها و فشار سنگین زندگی شهرنشینی سازگاری نداشته و فضاها و کاربری ها آن از ظرفیت و قابلیت لازم جهت پاسخگویی به نیازهای زندگی پرشتاب شهری برخوردار نمی باشد. مطالعه صحیح مبلمان شهری به عنوان یکی از عناصر و کاربری های مهم شهر تا حد زیادی این محیط انسان ساخت را به عنوان یک جامعه انسانی مطلوب معنی دار کرده است و بالا بردن سطح زیبایی بصری موجب افزایش کیفیت زیستی و هویت بخشیدن به ساکنان آن می گردد. منظور ارتقاء کیفیت فضای شهری علاوه بر ویژگی های طراحی فضا در سطح شهر اهمیت تجهیزات و مبلمان شهری است علاوه بر ایجاد فضای آرام می تواند بر چشم نواز بودن محیط پیرامون خود بیافزاید. نکته قابل توجه در این زمینه افزایش روز افزون جمعیت می باشد که از یک سو نیازمند محیط هایی برای سکونت است و از سوی دیگر این افزایش جمعیت باعث تعامل بیشتری مابین جمعیت در حال رشد و تجهیزات و عناصر شهری می گردد که عدم توجه به نوع نیازها خود باعث کارایی نامناسب این عناصر و تخریب زود هنگام آن ها می گردد که نتیجه ای جز فضایی نامطلوب در بر نخواهد داشت. تحقیق حاضر در زمینه ساماندهی مبلمان شهری در شهر سبزوار با تاکید بر بخش مرکزی نمونه موردی (خیابان کاشفی از میدان پست و تلگراف تا چهارراه دادگستری) می باشد. با توجه به اینکه شهر سبزوار از قابلیت های تاریخی و فرهنگی زیادی برخوردار می باشد و در مسیر ارتباطی ۲ شهر بزرگ تهران و مشهد واقع شده است لزوم ساماندهی مبلمان شهری برای رفاه حال ساکنان و مسافران و زائران مورد توجه می باشد. و با توجه به اینکه فاقد مبلمان مناسب با کاربری جدید است پروژه حاضر در جهت ساماندهی مبلمان شهری مناسب بدون لطمه به بافت تاریخی شهر و در جهت زیبایی شهر می باشد.

۲-۱ اهداف تحقیق

در این تحقیق برآنیم که با توجه به اصول طراحی و چیدمان مبلمان شهری سعی شده و برنامه ریزی مناسب جهت چیدمان اصولی این عناصر در فضای شهری شده تا جلوه های

بصری مخاطبان و مردم همخوانی داشته باشد. و همچنین ارزش قائل شدن به مبلمان شهری بعنوان بخشی از فضاهای ارزشمند بصری، ادراکی، فضایی و کالبدی است و همچنین بررسی مشکلات مبلمان شهری و ساماندهی آن می باشد فضای شهری مستلزم وجود مکانهایی مناسب با ویژگی های زیبایی شناختی برای استراحت، قدم زدن و تجمع است و هر شهر به فضاهای مناسبی برای گسترش تواناییهای فکری و روحی مردم نیاز دارد.

۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق

فضای شهری داخل شهرها مکان هایی مختص زندگی اجتماعی شهروندان هستند و نوع کیفیت فضاهای شهری در درجه اول و مبلمان شهری در درجه بعد موضوعی است که به همه مردم شهر مربوط می شود اگر فضای شهری به عنوان بخشی اعظم از محیط زندگی انسان برای انسان طراحی گردد و باید بر اساس اصول و مقیاس های انسانی طراحی گردد و همچنین با توجه به علاقه به موضوع مبلمان شهری و سکونت در شهر سبزوار باعث انتخاب موضوع گردیده است. مبلمان شهری بعنوان یکی از عناصر تشکیل دهنده شهر شناخته می شود، می تواند مسایلی را به دنبال خود بکشاند که برای هر شهری حیاتی و مهم باشد. وجود مبلمان شهری که به خوبی در فضای شهری طراحی شده است، می تواند انسجام فضایی و هویتی ویژه به یک مکان ببخشد و در به وجود آمدن فضایی سرزنده و سرشار از نشاط و نیز سلامتی جسمی و روحی شهروندان موثر باشد. و مبلمان شهری یک شهر به عنوان ملموسترین و در دسترس ترین عناصر دهنده فضاهای شهری به لحاظ کاربردی بطور مستقیم با شهروندان در ارتباط است.

۴-۱ سوالات تحقیق

- آیا مبلمان شهری موجود در خیابان کاشفی با نیازهای شهروندان همخوانی دارد؟
- آیا فضای مورد نیاز برای مبلمان شهری در خیابان کاشفی موجود است؟

۵-۱ فرضیات تحقیق

- به نظر می رسد مبلمان موجود در خیابان کاشفی جوابگوی تعداد زیاد (نیاز) استفاده کنندگان آن نمی باشد.
- به نظر می رسد مبلمان موجود در خیابان کاشفی با استانداردهای مبلمان مغایرت دارد.

۶-۱ پیشینه تحقیق

فضاهای شهری با تمام ساختمانها و تجهیزات آن پیوسته مکانی برای زندگی و فعالیت ساکنان شهر است و با توجه به اینکه ارتقاء کیفی فضاها و تجهیزات در هویت بخشیدن به انسان نقش به سزا و قابل توجهی دارد باید این مسئله بیشتر مورد توجه کارشناسان مربوط قرار گیرد. در کشور ما تاکنون پیشرفت چشمگیری در این زمینه نداشتیم و البته تحقیقاتی در قالب پایان نامه ها و کتابهایی صورت پذیرفته است ولی هیچ کدام به طور جامع به مسئله نداشتند و سهم برنامه ریزی شهری در این بین بسیار محدود و اندک بوده است.

در زمینه مبلمان شهری، در رابطه با شهر سبزوار نیز به طبع تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است، اما در رابطه با مبانی نظری مبلمان شهری می توان به منابع ذیل اشاره نمود: پایان نامه کارشناسی ارشد تحت عنوان رهیافتهایی در طراحی مبلمان شهری که در سال ۱۳۷۶ توسط رضا مرتضایی در دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران به رشته تحریر درآمده است و بیشتر ملاحظات فنی را در نظر قرار دارد.

پایان نامه کارشناسی ارشد تحت عنوان بررسی مشکلات و نارسانیهای مبلمان شهری با تاکید بر مسیرهای عابر پیاده آقای ابوالفضل قنبری هفت چشمه که در سال ۱۳۸۲ در دانشگاه تبریز به رشته تحریر درآمده است.

کتاب فضاهای شهری- طراحی- اجراء مدیریت که توسط ژان پیرمور و دیگران نوشته شده و توسط رضائی و همکاران در سال ۱۳۷۳ ترجمه به چاپ رسیده است.

کتاب طراحی منظر در خیابان های شهری که توسط گیونز و ابرهولستر نوشته در سال ۱۳۸۰ توسط سازمان پارکها ترجمه شده است.

کتاب سبز شهرداری ها، جلد دوازدهم، احمد سعیدنیا

کتاب طراحی مبلمان شهری دکتر زنگی آبادی

۷-۱ قلمرو تحقیق

در زمینه ساماندهی مبلمان شهری در شهر سبزوار خیابان کاشفی محدوده میدان پست و تلگراف تا چهارراه دادگستری که از خیابانهای مهم شهر سبزوار در بخش مرکزی می باشد انتخاب شده است.

۸-۱ مراحل انجام کار و روش تحقیق

- ۱) روش تحقیق: روش توصیفی: کتابخانه ای و میدانی می باشد
- ۲) جامعه آماری: شهر سبزوار با تاکید بر بخش مرکزی می باشد.
- ۳) نمونه: خیابان کاشفی محدوده میدان پست و تلگراف انتخاب شده است.

۴) **روش گردآوری اطلاعات:** به دو صورت کتابخانه ای و میدانی بوده است که اطلاعات کتابخانه ای با مراجعه به سایت های اینترنتی، منابع کتابخانه ای از جمله پایان نامه ها، مقالات، کتب و نشریات مربوطه یا اطلاعات مربوط به ادارات ذی ربط و میدانی بصورت مشاهده و حضور در محدوده مورد مطالعه انجام گرفته است.

۵) **شیوه تجزیه و تحلیل یافته ها:** بصورت مقایسه مبلمان شهری محدوده مورد مطالعه با استانداردهای مبلمان شهری انجام گرفته است.

۹-۱ محدودیت های پژوهش

هر تحقیق بسته به نوع آن ممکن است با محدودیت های روبه رو باشد و اجرای یک پروژه تحقیقی مسایل و مشکلات خاصی را دارد که محقق برای رسیدن به هدف مجبور است در جهت کاهش مشکلات کوشش کند. در انجام پایان نامه حاضر مشکلاتی با آن مواجه شده ام از جمله: کمبود منابع مالی، منابع علمی و منابع خارجی، تاکنون تحقیقی در مورد مبلمان شهری در سبزوار کار نشده است و کارهای میدانی می باشد که با وجود کمبود نقشه و نبود اطلاعات در زمینه مبلمان از سوی سازمانهای مربوط با مشکلات زیاد و با برداشت میدانی اطلاعات این رساله را جمع آوری کرده ام که اطلاعات این رساله از سوی نگارنده جمع آوری شده و هیچ اطلاعات و نقشه در مورد مبلمان محدوده مورد مطالعه وجود نداشته و در این زمینه هیچ پروژه ای تاکنون انجام نشده است که با وجود تمامی مشکلات با کمک خدا سعی کرده ایم تا حد امکان بر مشکلات فایق آیم و رساله حاضر را جمع آوری کرده ایم که خالی از نقص نمی باشد.

فصل دوم:

مباني نظري تحقيق
(تعريف و مفاهيم)